

Таким чином, проведене дослідження дозволяє зробити наступний висновок: на основі широкого використання банківських інновацій реалізується ідея перетворення будь-якого комерційного банку у фінансовий супермаркет, в якому клієнт може придбати необхідний набір банківських послуг, не вдаючись до складних маніпуляцій з роздільним використанням власних фінансових ресурсів. В сучасних умовах, коли стандартний, традиційний набір банківських послуг не відповідає вимогам і потребам споживача, виникає необхідність у створенні нових, специфічних, індивідуальних банківських продуктів, впровадження яких означає перехід на новий ступінь розвитку ринку банківських послуг у цілому.

Література

1. *Гуриева Л. К.* Концепция национальных инновационных систем // Инновации. — 2004. — № 4. — С. 3—7.
2. *Майорова Т. В.* Інвестиційна діяльність: Підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / [Т. В. Майорова]. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 472 с.
3. *Микитюк П. П.* Інноваційна діяльність: Навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.] / П. П. Микитюк, Б. Г. Сенів. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 392 с.

УДК 336.722

І. В. Краснова, канд. екон. наук, доц.
кафедри менеджменту банківської діяльності,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

НЕОБХІДНІСТЬ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ФІНАНСОВИХ ІНСТИТУТІВ — ЯК ЗАПОРУКА ПОСИЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ

Вкрай незначні обсяги тимчасово вільних коштів населення через все ще низький рівень доходів, значна недовіра до інститутів заощадження, моральний ризик та негативні інфляційні очікування диктують незначну схильність до заощадження. Через дію цих та інших чинників у нашій країні низьким залишається рівень розвитку ощадних інституцій.

Зараз за оцінками різних експертів за межами фінансово-банківської системи, населенням акумульовано близько 190 млрд

грн готівки в національній та іноземній валютах. У кращі докризові часи на руках у населення зберігалося в 2—2,5 разу менше.

Населення в нашій країні має вкрай обмежений вибір фінансових активів для мотивованих заощаджень і накопичення грошей й не розгалужену мережу фінансових інститутів, які працюють з населенням, та до яких існує більш-менш стійка довіра. Такі об'єкти інвестування, як цінні папери, емітовані як резидентами, так і нерезидентами, — мало доступні для пересічного громадянина, оскільки нижній поріг інвестування для даних об'єктів є надто високим. Більшість населення віддає перевагу банківським депозитам, меншою мірою — внески до кредитних спілок та дорогоцінним металам як найпростішим та найдоступнішим варіантам. Внески на депозитні рахунки у кредитних спілках розвивалися паралельно з бумом споживчого кредитування. Внутрішня економіка не виробляла достатньої кількості товарів, споживачам було потрібно багато більше. Тому надмірне споживання призвело до зростання імпорту, а це, в свою чергу, — до від'ємного сальдо торгового та платіжного балансу, додаткового тиску на гривню. Населення стало споживати значно більше, ніж могло собі дозволити. Про інвестиції та закони розвитку економіки забули, а коли в другій половині 2007 року в світі почалася криза, спостерігаємо поступове згортання ділової активності і в Україні, в тому числі в сегменті споживчого кредитування банків та кредитних спілок. Згортання кредитування автоматично призвело до скорочення внесків до цих установ. Як альтернатива депозитам у національній валюті населення почало розглядати купівлю готівкової іноземної валюти, переважно долара США. Проте цей факт посилює проблему доларизації.

Необхідність посилення мобілізації заощаджень населення засвідчує нагальну необхідність диверсифікації фінансової системи України шляхом урізноманітнення інститутів, які здатні здійснювати фінансове забезпечення інвестиційної активності суб'єктів господарювання.

Обсяг акумульованих грошових коштів населення іншими фінансовими корпораціями, в першу чергу страховими компаніями та недержавними пенсійними фондами дуже низький. На кінець 2009 р. залишок коштів на рахунках інших фінансових корпорацій в комерційних банках становив 15 621 млн грн, або 4,7 від загального обсягу залучених депозитів, що на 2,5 п.п більше ніж упорядньому році. Майже половина цих коштів (47,9 %) це залишки коштів на рахунках страхових корпорацій та недержавних пенсійних фондів.

На наш погляд, саме даний сегмент фінансового ринку буде формувати майбутнє конкурентне середовище ринку у зв'язку з посиленням потреби в «довгих» грошах, якими є пенсійні та страхові накопичення населення. За даними Держфінпослуг небанківські установи, що спеціалізуються на таких видах діяльності, залучили, порівняно з банками хоч і незначні обсяги коштів, проте темпи їх залучення стабільно зростають, та випереджають приріст коштів до банківського сегменту фінансового ринку (табл. 1).

Таблиця 1

**ОБСЯГ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ ОКРЕМИХ ФІНАНСОВИХ
УСТАНОВ УКРАЇНИ У 2007—2008 рр. (НА КІНЕЦЬ ПЕРІОДУ)**

За видами установ	2007 (млн грн)	2008 (млн грн)	Приріст 2008/2007	
			відносний, %	абсолют- ний
<i>Банки</i> — депозити резидентів	283 875	359 740	26,7 %	75 865
<i>Недержавні пенсійні фонди</i> — пенсійні внески	234,4	582,9	148,7 %	348,5
<i>Страхові компанії</i> — надходження страхових премій	18 008,2	2 4008,6	33,3 %	6000,4
<i>Кредитні спілки</i> — внески на депозитні рахунки	3 451,2	3 951,1	14,5 %	499,9

В Україні, практично, відсутня локальна індустрія, яка могла б бути зацікавлена у забезпеченні обігу цінних паперів. За розрахунками експертів, уся індустрія управління активами — це близько 3 доларів на душу населення. Зростання індексу ПФТС до недавнього часу відбувалося за рахунок короткострокового інвестування західними інвесторами, які мали за мету швидке повернення коштів. На сьогодні ці гроші, як правило, вилучені з України. Вітчизняному фондовому ринку притаманні суттєві диспропорції, які знижують його ефективність, зокрема: переважання неорганізованого фондового ринку над організованим; переважання частки зовнішніх інвесторів над внутрішніми; домінування стратегії корпоративного контролю; значна концентрація ринку; значна питома вага підприємств базових галузей у пулі вітчизняних домінуючих цінних паперів тощо.

Отже небанківський сегмент фінансового ринку та фондовий ринок у нашій країні на сьогодні виконують у більшості випадків

компенсаційну та приватизаційну, а не ощадно-інвестиційну функцію. Це обумовлено відсутністю стимулів, у першу чергу економічних, схильності населення та масове несприйняття добровільних пенсійних, страхових чи інших накопичувальних внесків, як форми нагромадження грошей. Напрямами формування стійкого конкурентного середовища фінансового ринку мають бути: диверсифікація фінансових інструментів ринку, в тому числі з урахуванням можливостей населення; підвищення рівня конкуренції між інститутами фінансового ринку; модифікація засобів державного регулювання ринку та підтримка розвитку ринкових механізмів самозбалансування; розвиток методів упередження та ризиків у діяльності фінансових інститутів; створення та удосконалення правових засад, та приведення їх у відповідність до директив Європейського Союзу; удосконалення транспарентності фінансової системи, посилення вимог до змісту інформації та порядку її розкриття тощо.

Врегулювання зазначених проблем та забезпечення стійкого розвитку конкурентного фінансового ринку сприятиме активізації грошово-кредитних важелів та посиленні ролі фінансового сектору у інвестиційних процесах.

УДК 330.22.12

С. В. Красножон, старш. викл.
кафедри банківських інвестицій,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ІНВЕТОРІВ

Індивідуальні інвестори виступають власниками заощаджень, які є основним джерелом інвестиційних ресурсів будь-якої країни. Важливим завданням держави є створення умов для формування заощаджень та ефективного їх спрямування на інвестиційні цілі.

Організаційно-економічний механізм активізації інвестиційної діяльності індивідуальних інвесторів на фінансовому ринку України базується на таких принципах, як:

- детермінація та обґрунтування показників, що спрямовані на достовірну оцінку участі індивідуальних учасників в інвестиційних процесах на фінансовому ринку;